

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תפקיד מנהל בי"ס בהערכה ובפיתוח פרופסיונאלי של מורים -
37862

תאריך עדכון אחרון 12-03-2023

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: חינוך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אורי קצין

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Ori.katzin@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

תאור כללי של הקורס:

ההכרה כי איכות בית הספר אינה יכולה להיות טובה יותר מאיכות המורים המלמדים בו (McKinsey & Company, 2007) והוראה איכות את לקדם יש הספר בתי את לשפר כדי כי התפיסה את האיצה (McKinsey & Company, 2007) של המורים. מנהלי בתי ספר בארץ ובעולם, כחלק מתפקידם כמנהיגים פדגוגיים (instructional leadership) החינוכי הסגל של מקצועי ופיתוח הוראה הערכת, מורים להערכת, כעשור מזה נדרשים (leadership) לשם שיפור תהליכי הוראה ולמידה. כדי להצליח בסוג זה של מנהיגות נדרשים מנהלי בתי ספר לשמש כיועצים, מנחים, מאמנים ומדריכים לצוות המורים. למנהלים אפקטיביים ידע פדגוגי רחב ומיומנויות בהנחיה. לפיכך, קורס זה עוסק בתיאוריה ומחקר לגבי הערכת הוראה, הנחייה ופיתוח מקצועי של מורים. במהלך הקורס ילמד ידע פדגוגי ממוקד בלמידה נראית (learning Visible), ידע בסיסי באימון ובפרקטיקה של הנחיית מורים (supervision clinical), כלים ומיומנויות לביצוע תהליכים של תצפיות בשיעורים ולאחריהן ניהול שיח פדגוגי לפיתוח תהליכי הוראה ולמידה בביה"ס.

מטרות הקורס:

- הכרת תחום הערכת מורים והערכת ההוראה כתפקיד מרכזי של מנהל
- העמקת הידע האקדמי והיישומי בתחום תהליכי הוראה ולמידה
- הכרת מודלים בהנחיית מורים (supervision clinical)
- הקניית מיומנויות של הנחייה ואימון ובהן מיומנויות תקשורתיות ובין אישיות
- לימוד של כלי תצפית, ניתוח ואבחון מצבי הוראה/למידה.
- הנחייה רפלקסיבית וגישות חלופיות ובהן קבוצות עמיתים (coaching peer).

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- הסטודנטים יוכלו לנתח תצפיות הוראה בשיעורים ולזהות בהן התנהגויות הוראה יעילות וכאלו שהן פחות יעילות.
- לאתר יעדים למפגשי אימון והנחיה קלינית עם מורים לשם שיפור תהליכי הוראה ולמידה.
- לקיים מפגשי הנחיה מעוררי חשיבה רפלקסיבית של המונחת על הוראתם.

דרישות נוכחות (%) :
100%

שיטת ההוראה בקורס: הקלטות השיעורים יועלו לאחר זמן השיעור. לא יהיה שידור ישיר של השיעור (אלא בנסיבות מיוחדות ובכפוף לאישור ועדת הוראה). מפגשי פנים אל פנים, למידה עצמית, למידת עמיתים שיתופית, חקר מקרים וסימולציות.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- מנהיגות בית ספרית ושיפור ההוראה
- הערכת מורים והערכת הוראה – ניתוח ביקורתי של כלי ההערכה הקיימים בארץ ובעולם
- הוראה יעילה והערכת הוראה
- התפתחות מקצועית של מורים
- יסודות האימון הקוגניטיבי – רקע היסטורי ותיאורטי
- עקרונות בהנחיה ואימון מורים
- מיומנויות רפלקטיביות
- תהליכי הוראה ולמידה
- תצפיות בהוראה הלכה למעשה
- ניתוח תצפיות בשיעור
- קביעת יעדים לשם שיפור ההוראה והתמקצעות מורים
- ניהול שיח פדגוגי עם מורים לפי עקרונות הנחייה קלינית
- הל"ל – הערכה לצורך למידה מודל מקביל למודל הנחיה קלינית

חומר חובה לקריאה:

- בוזו, מ' ופישר ג' (2008). לחלץ את ההוראה מדפוס הימ"מ. הד החינוך פ"ב (7) עמ' 30-33.
- בוזו, מ' והרפז, י' (2013). משוב שוטף מקדם למידה טובה. הד החינוך פ"ז (4) עמ' 112-115.
- בוזו, מ' (2013). "מה מנהלים צריכים לדעת על הוראה ולמידה – הכלים: משוב בשיח בכיתה, שאילת שאלות בכיתה, למידה בקבוצות בכיתה. באתר מכון אבני ראשה: <http://www.avneyrosha.org.il/resourcecenter/Pages/whatprincipalneedtoknow.aspx?ReturnUrl=&http://www.avneyrosha.org.il/resourcecenter/Pages/searchResults.aspx?genre=&%D7%9B%D7%9C%D7%99%D7%9D&k=&%D7%9E%D7%94+%D7%9E%D7%A0%D7%94%D7%9C%D7%99%D7%9D>
- *בירנבוים, מ' (2009). הערכה לשם למידה ומאפיינים של קהילה מקצועית בית ספרית ותרבות כיתה המעצימים אותה, בתוך: קשתי, יצחק (עורך). הערכה, חינוך יהודי ותולדות החינוך: אסופה לזכרו של פרופסור אריה לוי ז"ל. הוצאת רמות – אוניברסיטת תל אביב, 2009. ע"ע 77-100.
- *גוטרמן, י' (2010). בדרך למנהיגות חינוכית הצעד הבא, בתוך: אלוני, נ. (עורך) החינוך וסביבו, ל"ב עמ' 149-167.
- גוטרמן, י' (2008). כל הכיתה, כל הזמן. הד החינוך פ"ב (7) עמ' 38-51.
- גפן, ע' (2014). סנדוויץ' – באגט או פיתה: שינוי התפיסה המסורתית של שיחת משוב. אתר קבוצת גבים: <https://www.il.co.gevim/>
- *גוטרמן, י' (2012). בדרך למנהיגות חינוכית – הצעד הנוסף: בין הערכה לצמיחה. החינוך וסביבו ל"ד, עמ' 39-52.
- הטי, ג' (2016). למידה נראית למורים. ידיעות אחרונות וספרי חמד. עמ' 61-106.
- טרבלסי, ג' (2020). מתאים לי? גישה והנגשה של הוראה מותאמת לכל. הוצאת ספרי נ"ב.
- *קורלנד, ח' (2010). מנהלים מעריכים מורים – בין תפיסה לביצוע. עיונים במינהל וארגון החינוך 31, עמ' 271-323. אוניברסיטת חיפה ומכון אבני ראשה.
- *סרג'יובאני, ת' (2002), ניהול בית ספר, היבטים עיוניים ומעשיים. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
- עשור, א' (2001). מוטיבציה ללמידה בבית הספר – הלכה למעשה. חינוך החשיבה 20 עמ' 13-35.

- Sullivan, S., & Glanz, J. (2013). *Supervision that improves teaching: Strategies and techniques* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Zegarac, G. (2013). *Know the impact Teaching, learning and leading: An interview with John Hattie*. In *Conversation*, 4(2), 1-18. Retrieved from: <https://avneyrosha.org.il/resourcecenter/Pages/interviwwithhattie.aspx>

חומר לקריאה נוספת:

- אופלטקה, י' (2007). יסודות מינהל החינוך, מנהיגות וניהול בארגון החינוכי. חיפה: פרדס הוצאה לאור.
- לוין, ת' וסימון, ד' (2007). חשיפת עולמן הפדגוגי של מורות באמצעות מפות מושגים: שני חקרי מקרה בעקבות אימון קוגניטיבי, הלכה ומעשה בתכנון לימודים, מס' 19, עמ' 183-230. האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, משרד החינוך. ירושלים.
- סטרהובסקי, ר', הרץ-לזרוביץ, ר' ואורלנד-ברק, ל' (2012). מורה נבוכים: חלונות להנחיית מורים. הוצאת מכון מופ"ת.
- *קוסטה, א. ל., גרמסטון, ר. ג., (1999). אימון קוגניטיבי. משרד החינוך ומכון ברנקו וויס.
- Jorgenson, O. & Peal, C. (2008). *When principals lose touch with the classroom*, *Principal* 87 (4), pp. 52-55.
- Sartain, L., Stoelinga, S. R. & Brown, E. R. (2011). *Rethinking teacher evaluation in Chicago: Lessons learned from classroom observations, principal-teacher conferences, and district implementation*, Research Report, Consortium on Chicago School Research
- Baker, E. L., Barton, P. E., Darling-Hammond, L., Haertel, E., Ladd, H. F., Linn, R. L. Shepard, L. A. (2010). *Problems with the use of student test scores to evaluate teachers*. Washington, DC: Economic Policy Institute.
- Catano, N., Stronge, J. (2007). *What do we expect of school principals? Congruence between principal evaluation and performance standards*. *International Journal of Leadership in Education*, 10, 379-399.
- Chetty, R., Friedman, J. N., Rockoff, J. E. (2014). *Measuring the impacts of teachers I: Evaluating bias in teacher value-added estimates*. *American Economic Review*,

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

- מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
- הרצאה 0 %
- השתתפות 10 %
- הגשת עבודה 0 %
- הגשת תרגילים 60 %
- הגשת דו"חות 0 %
- פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %
אחר 30 %
הצגת רפרט

מידע נוסף / הערות:

הקורס מתמקד בתהליכי הוראה ולמידה בבית הספר. הוא וכולל תצפיות בשיעורים של מורים, הרחבת הידע הפדגוגי ולימוד עקרונות של ניהול שיח הנחיה מקצועי שנועד לשיפור ההוראה.

לא יהיו הקלטות שיעורים למעט מקרים חריגים לפי בקשה.
לא יהיה שידור ישיר של שיעורים (אלא בנסיבות מיוחדות ובכפוף לאישור ועדת הוראה